

Componenta Suomivalimo Oy
Parkatintie 31
74120 Iisalmi

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto Componenta Suomivalimo Oy:n valimon tuotannon laajennusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Componenta Suomivalimo Oy on toimittanut Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994) mukaisen arviointiselostuksen, joka koskee joka koskee Componenta Suomivalimo Oy:n valimon tuotannon laajennusta Iisalmen Parkatissa.

HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi

Componenta Suomivalimo Oy, valimon tuotannon laajennushanke, Iisalmi.

Hankkeesta vastaava

Componenta Suomivalimo Oy
Parkatintie 31
74120 Iisalmi

Hankkeesta vastaavan yhteyshenkilö on Mikko Koljonen, puh: 010 403 3633

Yhteysviranomainen

Pohjois-Savon ympäristökeskus
Sepänkatu 2 B
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilö on Jorma Lappalainen, puh. 040 511 8266.

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

YVA-asetuksen (713/2006) mukaisesti hankkeiden suunnittelun yhteydessä ennen päätöksiä ja lupamenettelyitä suoritetaan YVA-menettely. YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon 4. kohdan mukaan mm. sellaiset valimot, joissa tuotanto tai tuotannon muutokset on yli 5000 tonnia vuodessa kuuluvat ympäristövaikutusten arviointia koskevan lain piiriin.

YVA-menettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaisena toimivalle alueelliselle ympäristökeskukselle. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen antamassa lausunnossa esitetään, miltä osin arviointiohjelmaa on mahdollisesti tarkistettava.

Hankkeesta vastaava arvioi hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja siitä saamansa yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Hankkeesta vastaava toimittaa arviointiselostuksen yhteysviranomaiselle, joka kuuluttaa siitä julkisesti. Yhteysviranomainen antaa myöhemmin lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja muiden kannanotot siitä hankkeesta vastaavalle.

HANKKEEN KUVAUS

Hanke sijoittuu nykyisen Componenta Suomivalimo Oy:n toimintatilojen kiinteistölle Pohjois-Savossa Iisalmen kaupungissa Parkatin teollisuusalueelle n. 2 km päässä Iisalmen keskustasta.

Hankkeen tarkoituksena on Componenta Suomivalimo Oy:n valimon tuotannon laajentaminen. Tuotantokapasiteetti on tarkoitus nostaa nykyisestä ympäristöluvan mukaisesta 11 500 tonnia/vuosi tasoon 17 000 tonnia/vuosi. Samalla suurin valmistettava kappalekoko on mahdollista nostaa n. 5000 kiloon.

Kaavaamon kapasiteetin lisäämiseksi valimohallia laajennetaan n. 800 m². Lisätila käytetään lähinnä keernojen valmistuksessa. Tuotannon sulatustarpeen tyydyttämiseksi toinen 3 tonnin sulatusuuneista vaihdetaan 8 tonnin sulatusuuniksi.

Puhdistamon päässä oleva välihelli muutetaan puhdistustilaksi, jonne varustetaan lisää hiekkapuhalluskapasiteettia. Nykyisten lämpökäsittelyuunien lisäksi puhdistamoon on tarkoitus sijoittaa toinen pari nykyisenkaltaisia lämpökäsittelyuuneja.

ARVIOITAVAT VAIHTOEHDOT

Componenta Suomivalimo Oy on esittänyt arviointiohjelmassaan, että ympäristövaikutuksia tarkastellaan sekä päävaihtoehdolle että nollavaihtoehdolle seuraavasti:

- **Päävaihtoehto:**

Päävaihtoehtona tarkastellaan Suomivalimon tuotannon laajentamishanketta, jossa tuotantokapasiteetti nostetaan 11 500 tonnista 17 000 tonniin.

- **0-vaihtoehto:**

Tarkastellaan Iisalmen Suomivalimon tuotannon laajentamishankkeen toteuttamatta jättäminen. Nollavaihtoehdossa Componenta Suomivalimo Oy:n tuotantokapasiteetti on 11 500 tonnia.

HANKKEEN LIITTYMINEN MUIDEN LAKIEN MUKAISIIN LUPAMENETTELYIHIN

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Viranomaisena ei saa myöntää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki) 13 §:n mukaan YVA-lain soveltamisalaan kuuluvaan hankkeen toteuttamiselle lupaa tai tehdä siihen rinnastavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Tällaisia lupia ja päätöksiä ovat tässä hankkeessa ainakin seuraavassa esitetyt.

Hankkeen toteuttaminen vaatii ympäristöluvan. Hankkeen toimintojen luvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristölupa kattaa kaikki ympäristövaikutuksiin liittyvät asiat kuten päästöt ilmaan ja veteen, jäteasiat, meluasiat jne.. Ympäristölupaviranomaisena on Pohjois-Savon ympäristökeskus. Lupaviranomaisena on myönnettävä ympäristölupa, mikäli toiminta täyttää ympäristönsuojelulain, jätelain jne. sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimat luvan myöntämisen edellytykset.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/99) mukaan rakennuslupa on haettava kaikille uudisrakennuksille, joten hankkeen vaatimien rakennusten rakentamiseksi Componenta Suomivalimo Oy:n tulee hakea rakennusluvat. Lupaviranomaisena on Iisalmen kaupunki, joka rakennuslupaa käsitellessään tarkistaa, että rakennus on voimassa olevan kaavan ja rakennusmääräysten mukainen.

Kemikaalilain (744/89) mukaiset kemikaalien laajamittaista käyttöä ja varastointia koskevat lupahakemukset tulee tehdä Turvatekniikan keskukselle (TUKES). Kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista on tehtävä ilmoitus palopäällikölle tai kunnan kemikaaliviranomaiselle.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Componenta Suomivalimo Oy on jättänyt ympäristölupahakemuksen Pohjois-Savon ympäristökeskukselle. Lupahakemusta on täydennetty kesällä 2008. Lupahakemusta ei tulla ratkaisemaan ennen kuin YVA-menettely on saatettu päätökseen.

Hanketta ei ole ollut tarpeen muutoin sovittaa yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

ARVIointISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisena ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Iisalmen kaupungin ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 24.7.2008 – 29.8.2008. Kuulutus on julkaistu Iisalmen Sanomissa 23.7.2008. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Iisalmen kaupungintalolla, Componenta Suomivalimo Oy:n toimitiloissa ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua myös internetissä osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi>

Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva yleisötilaisuus on järjestetty Componenta Suomivalimo Oy:n toimitiloissa 6.8.2008.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausuntoja viranomaisilta, muilta tahoilta ja kansalaisilta 29.8.2008 mennessä.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 34 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon ympäristökeskus toimittaa lyhentämättömänä kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Componenta Suomivalimo Oy:lle tämän lausunnon liitteinä.

Arviointiselostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä sisältö on yhteysviranomaisen käsityksen mukaan seuraava:

Itä-Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto

Lääninhallituksen sosiaali- ja terveys osasto huomauttaa, ettei arvioinnissa ole juuriakaan huomioitu lääninhallituksen arviointiohjelmasta antamia kommentteja.

Lääninhallituksen mielestä arviointiselostus on yleisluonteinen ja perusteita kuvaileva, tarkempi konkretisointi puuttuu monelta osin. Vaihtoehtojen vertailussa todetaan mm., että hankkeella on haitallisia vaikutuksia, muttei selvennetä mitä sillä tarkoitetaan.

Arviointialueen rajausta ja alueella asuvien lukumäärää ja asuinrakennusten etäisyyksiä ja lukumääriä ei ole esitetty, eikä myöskään liikkumiselle aiheutuvia esteitä, vaikka urheiluhalli sijaitsee hankealueen lähellä.

Arviointiselostuksessa on kerrottu, että nenän, kurkun ja silmien merkittävää ärsytystä saattaa esiintyä tehtaan läheisyydessä. Asiaa ei ole kuitenkaan arvioitu, kuinka laajasta alueesta on kyse ja kuinka moni asukas altistuu tälle ärsytykselle. Lisäksi on viitattu ohje- ja raja-arvoihin, muttei ole täsmennetty, mistä ohje- ja raja-arvosta on kyse.

Arviointiselostuksessa olevat kartat ovat edelleen liian pieniä ja ne eivät ole luettavia. Lisäksi arviointiselostuksen melukuvissa mittakaavat ja väriselitteet poikkeavat toisistaan, mikä vaikeuttaa niiden keskinäistä vertailua.

Itä-Suomen työsuojelupiiri työsuojelutoimisto

Itä-Suomen työsuojelupiirin työsuojelutoimistolla ei ole tässä vaiheessa huomautettavaa lausunnolla olleisiin asiakirjoihin.

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon liitto toteaa, arviointiselostuksessa vaikutukset on kuvattu liian yleisluonteisesti esitettyjä näkemyksiä perustelematta. Lisäksi melutilanteen kehitystä esittävien kuvien oikeata tulkintaa vaikeuttaa vaihteleva esitystapa.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry. ja Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry.

Yhteisessä lausunnossaan yhdistykset toteavat, että arviointiselostus on teknisesti kohutuullisen selvä lukuun ottamatta sivun 35 kuvaa ja sitä, että edelleen muutamista kartoista puuttuu mittakaavat.

Arviointiselostuksesta ei selviä yhdistysten mielestä ilmapäästöjen laadun parantaminen. Miten mm. pölyn kokojakauma tulee muuttumaan tai muuttuuko se? Tämä olisi ollut tärkeää, koska hyvin pieni pöly pystyy tunkeutumaan keuhkorakkuloihin.

Koska arviointiselostuksessa on todettu, että ksyleenin ja eräiden muiden haihtuvien hiilivetyjen pitoisuudet ilmassa voivat ylittää hajukynnyksen, olisi yhdistysten mielestä pitänyt selvittää asuuko tällä vaikutusalueella ihmisiä. Mikäli näin on, olisi syytä selvittää, miten näitä pitoisuuksia voitaisiin alentaa.

Iisalmen kaupunginhallitus

Iisalmen kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa arviointiselostukseen.

Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä

"Ympäristövaikutusten arvioinnissa on selvitetty melko kattavasti laajennuksen aiheuttamat vaikutukset. Energian käytön ja energiatehokkuuden arviointi on tehty vain yleisellä tasolla ja selostuksesta puuttuu riittävän tarkka arvio asiasta. Energiatehokkuuden tarkempi selvittäminen tässäkin tapauksessa olisi ollut perusteltua, kun otetaan huomioon maailmanlaajuinen huoli ilmastosta mahdollisesta muuttumisesta päästöjen kasvaessa.

Jäähdytysveden johtamisessa on arviointi tehty vain tulevien vaikutusten osalta. Aikaisemmin maastoon johdettiin märkäerottimelta tulevaa vettä, jossa oli hiekkaa ja siihen sitoutuneena hiiltä ja vesi oli tästä syystä väriltään mustaa. Tämä vesi käsiteltiin saostusaltaassa, mutta saostus ei poistanut kaikkea kiintoainesta vedestä. Tämän aikaisemman toiminnan vaikutuksia ja mahdollisesti tarvittavia puhdistustoimia ei ole arvioitu tai otettu huomioon riittävällä tarkkuudella vaikutusten arvioinnissa.

Ilmapäästöjen osalta tehdyt selvitykset ovat riittäviä. Selvityksen mukaan päästöistä ainoastaan hiilivetypäästöt ovat tehtaan läheisyydessä niin suuret, että niistä voi olla ajoittaista haittaa ympäristön asutukselle. Päästöjen vaikutuksia on mahdollista vähentää päästökorkeutta lisäämällä tai päästöjä vähentämällä. Selvityksessä onkin esitetty, että yritys tutkii voiko se ottaa vesiohenteiset maalit käyttöön mahdollisimman pian. Vesiohenteisten maalien käyttöönotto olisi ympäristön kannalta erittäin hyvä ratkaisu.

Myös melun vaikutusten arviointi on tehty riittävällä tarkkuudella. Selvityksestä käy ilmi, että tehtaan toiminnan aiheuttama melutaso ei ylitä säädösten rajoja romunmurskauksen melua lukuun ottamatta. Selvityksessä kerrotaan, että yritys tutkii kuivaerotintyöskönnön kotelointia melun vähentämiseksi. Murskauksen melun vaimentamismahdollisuuksia ei ole tutkittu selvityksessä, vaikka siihen olisi ollut tarvetta.

Tuotannon kasvaessa tulee jätteenä käsiteltävän kaavaushiekan määrä merkittävästi lisääntymään. Hiekan hyötykäyttömahdollisuuksia on selvitetty vaikutusten arvioinnissa. Hiekalle esitetään hyötykäyttöä esimerkiksi maisemointimäen rakentamiseen, joka on asianmukainen hyötykäyttökohde muodostuvalle kaavaushiekkajätteelle"

Tiehallinto, Savo-Karjalan tiepiiri

Savo-Karjalan tiepiiri toteaa, että hankkeen aiheuttama liikenteen kasvu on selvitetty riittävällä tarkkuudella. Liikenteen kasvun vähäisyyden vuoksi vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja liikenteen toimivuuteen eivät ole merkittäviä hankkeen vaikutusalueella.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Koska arviointimenettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, siihen ei liity valitusoikeutta. Hankkeen toteuttamista koskevissa muissa laeissa säädetään asianosaisten oikeudesta valittaa hanketta koskevista päätöksistä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on edistää toteutettavaksi esitetyn hankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja vaikutusten yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja heidän vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiaan.

Yleistä ja arviointiselostuksessa olevia yleisiä puutteita

Arviointiselostus on laadittu pääpiirteissään arviointiohjelman mukaisesti. Arviointiselostuksen sisällön syvyys on jäänyt monilta osin pintapuoliseksi ja arviointitulosten esittämistapa paikoin puutteelliseksi ja niukaksi. Näistä puutteista on kerrottu tarkemmin jäljempänä olevien otsikoiden alla.

Arvioinnissa on hankkeen keskeisten vaikutusten osalta huomioitu yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antama lausunto ja siinä esitetyt vaatimukset arvioinnin tekemiseen. Paikoin on kuitenkin jäänyt tekemättä niitä asioita, joita arviointiohjelmasta annettussa lausunnossa on vaadittu. Näitä asioita on esitetty jäljempänä olevien otsikoiden alla.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on lain mukaan tarkoitus arvioida hankkeen aiheuttamia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tämä tarkoittaa sitä, ettei kaikkia ympäristövaikutuksia tarvitsekaan aina arvioida, vaan tulee keskittyä kunkin hankkeen ominaisuuden perusteella merkittäviin vaikutuksiin. Valimon laajennushankkeen osalta on tehty monilta osin selvityksiä ja niiden pohjalta arviointeja, kuten melun, tärinän, kemikaalipäästöjen jne. osalta, mutta itse arvioinnin tuloksia ei ole esitetty arviointiselostuksessa juuri lainkaan. Arviointiselostuksessa on vain sanallisesti kerrottu, ettei em. vaikutuksia esiintyisi. Jotta tällaiseen tulokseen voitaisiin luotettavasti päätyä ja päätelmä olisi luotettava, olisi ne selvitykset ja tulokset pitänyt esittää tarkemmin, joiden perusteella lopputulokseen on päädytty. Nyt osallisten on lähes mahdoton arvioida päätelmien luotettavuutta ja oikeellisuutta.

Arviointiselostuksessa nykytilan kuvaukset on pääosin esitetty ymmärrettävästi. Koska hankkeen vaikutusten arvioinnin vertailu tehdään nykytilan mukaiseen toimintaan, olisi ne toiminnot, joista jo nykyisellään aiheutuu päästöjä ilmaan tai melua, tullut kuvata yksilöidymminkin ja selkeämmin. Tämä olisi auttanut myös sitä, että osalliset olisivat voineet arvioida valittujen haitallisten vaikutusten torjuntatoimenpiteiden oikeellisuutta.

Käytettyjä arviointimenetelmiä ja käytettyjä aineistoja on kuvattu arviointiselostuksessa niukasti. Nyt em. tietojen puutteellisen kuvauksen vuoksi osallisten on vaikea arvioida niin menetelmien kuin myös aineistojen luotettavuutta.

Arviointiselostuksesta pitäisi laatia tiivistelmä, jossa on kuvattu keskeiset asiat hankkeesta ja hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista sekä siitä saadut tulokset. Nyt tällaista tiivistelmää ei ole laadittu lainkaan.

Arviointiselostuksesta puuttuu lähes kokonaan eri vaikutusten yhteisvaikutusten tarkastelu. Tarkastelun olisi tullut sisältää vähintäänkin se, korostaako jonkun vaikutuksen

merkittävyyttä jokin muu samaan kohteeseen kohdistuva vaikutus, vai pienentääkö jokin vaikutus jotakin muuta haitallista vaikutusta.

Vaikka tässä lausunnossa keskitytään pääasiassa vain hankkeesta aiheutuviin merkittäviin ympäristövaikutuksiin, osa esitetyistä täydennysesityksistä on yksityiskohtaisia, kohdistuen asioihin, joilla on vain paikallisia ympäristövaikutuksia. Nämä asiat on tuotu esille tässä lausunnossa lähinnä hankkeen jatkosuunnittelua ja lupamenettelyä varten.

Arvioidujen vaihtoehtojen riittävyys

Arvioinnissa on vain yksi ns. hankevaihtoehto. Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaan YVA-menettelyssä tulisi olla arvioitavana myös vaihtoehtoisia toteutusvaihtoehtoja. Componenta Suomivalimo Oy:n valimon tuotannon laajennushankkeessa muita toteutusvaihtoehtoja ei ole esitetty. Varsinaisen hankevaihtoehdon puuttuminen on tämän hankkeen osalta hyväksyttävää, koska kyseessä on toiminnan laajentamista koskeva hanke ja nykyinen toiminta voisi jatkua paikalla ympäristöluvan mukaisesti, vaikkei laajennushanke saisi myöhemmin ympäristölupaa toiminnalleen.

Arviointiselostuksen riittävyys

Pohjois-Savon ympäristökeskus katsoo, että arviointiselostuksessa on esitetty ja arvioidu hankkeen aiheuttamia vaikutuksia YVA-lain edellyttämällä riittävällä tarkkuudella, vaikka monelta osin arviointi on ollutkin ylimalkaista ja pintapuolista.

Arvioinnin tulokset on esitetty ilman, että olisi kerrottu ja kuvattu, mihin selvityksiin ja millaisiin tuloksiin päätelmä perustuu. Tämän puutteen vuoksi tulosten luotettavuus kärsii.

Arviointiselostuksen laadinnassa on otettu paikoin huomioon yhteisviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta, kuten mm. tärinämittausten lisääminen arviointiin osoittaa. Arviointiselostuksesta puuttuu kuitenkin kokonaan kuvaus siitä, kuinka yhteisviranomaisen arviointiohjelmasta antama lausunto on kaikilta osin otettu huomioon arviointiselostusta laadittaessa. YVA-laki ja -asetus edellyttää em. asian kuvausta arviointiselostuksessa. Nyt osa arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa esitetyistä tarkennuksista ja lisäselvityksistä ei ole johtanut toimenpiteisiin. Puutteita esiintyy mm. arvioinnin suorittajien asiantuntijuuden kuvauksessa, karttojen heikkolukuisuuden korjauksessa, sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa, epävarmuustekijöiden kuvauksessa jne..

Vaikka arviointiselostuksen laadinnassa ei olekaan otettu huomioon kaikilta osin lisäselvitysvaateita, niin keskeisiltä osin lisäselvitysvaateet on kuitenkin huomioitu. Arviointiselostuksessa olisi kuitenkin tullut kuvata, miksi yhteisviranomaisen arviointiohjelmassa lausunnossa mainitut tarkennukset ja lisäselvitykset on jätetty tekemättä.

Tiedot hankkeesta, sijainnista ja tiedottaminen hankkeesta

Tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, sijainnista ja maankäyttötarpeesta on esitetty pääosin selkeästi ja ymmärrettävästi. Hankkeen tavoitteet ja toteutettavuus on kuvattu myös pääosin selkeästi.

Hankkeen kuvaus on tehty yleisellä tasolla. Se osaltaan helpottaa saamaan yleiskuvan hankkeesta, mutta se toisaalta myös hankaloittaa niiden yksityiskohtien käsittämistä ja hahmottamista, joista hankkeen haitallisimmat vaikutukset muodostuvat.

Arviointiselostuksessa esitetyt kuvat ja karttamateriaalit ovat edelleen heikkotasoisia, kuten ne olivat arviointiohjelmassakin. Selkeämpien karttojen ja kuvien käyttäminen olisi helpottanut vaikutusten kuvaamista ja tällöin osallisten olisi ollut helpompi arvioida itse arvioinnin tuloksia.

Hankkeen suunnitteluprosessi niihin liittyvine hyväksyntämenettelyineen on kerrottu ja kuvattu riittävästi. Ympäristövaikutusten arvioinnin ja hankkeen toteuttamiseen liittyvän lainsäädännön mukaisten hyväksymis- ja päätösmenettelyiden väliset yhteydet kaatoavat välillä, jonka vuoksi yleisön on ehkä paikoin vaikea hahmottaa miten ja missä vaiheessa heillä on mahdollisuus vaikuttaa hankkeen mahdolliseen toteuttamiseen.

Vaikutusalueen rajaus

Arviointiselostuksessa ei ole selvästi esitetty vaikutusalueiden rajauksia. Rajaukset voidaan tosin tulkita esitettyksi eri vaikutusta kuvaavissa kartoissa, mutta niitä ei niissä ole selvästi kerrottu tai kuvattu. Vaikutusalueen rajauksissa ei täten ole tarkasteltu vaikutusalueiden laajuutta erityyppisten vaikutusten osalta. Osa vaikutuksista kuvaavista kuvista sekä kaavioista selitteineen ovat erittäin epäselviä (esim. kuva 10 sivulla 35). Tästä syystä mm. vaikutusalueiden rajauksista jäävät osin täysin epäselviksi. Epäselvyyttä vielä lisää vaikutusaluetta kuvaavien karttojen hankalalukuisuus ja epätarkkuus.

Tärinävaikutukset

Arviointiselostuksessa on kerrottu lyhyesti, että tärinämittauksia on tehty ja sen jälkeen on kerrottu, ettei haitallisia tärinävaikutuksia esiinny. Koska tärinävaikutusten arvioinnin pohjaksi on lähialueella tehty mittauksia, kuten esittelytilaisuudessa 6.8.2008 tuli esille, olisi näitä esittelytilaisuudessa esitettyjä mittaustuloksia tullut kuvata ja esittää arviointiselostuksessa laajemmin. Nyt osallisten on mahdoton arvioida tehtyjen johdopäätösten oikeellisuutta. YVA-menettelyn tulisi tältäkin osalta olla avointa ja vuoro-vaikutteista.

Melu ja ilmankautta tapahtuvat vaikutukset

Hankkeen keskeiset vaikutukset ovat melu ja ilman kautta tapahtuvat päästöt. Täten itse arvioinnissa olisi tullut keskittyä erityisesti em. vaikutusten arviointiin ja arviointitulosten kattavaan esittämiseen.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa pyydettiin huomioimaan Valtioneuvoston 31.5.2006 tekemä periaatepäätös, jonka tavoitteena on alentaa ympäristön melutasoa ja vähentää altistumista melulle. Samalla pyydettiin tarkastelemaan yleisellä tasolla kuinka melulle altistuvien määrää voidaan toiminnassa vähentää. Tarkasteluun tuli sisällyttää niin valimotoiminta kuin myös raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetusreitit. Arviointiselostuksessa ei kuitenkaan ole huomioitu em. tarkennuspyyntöä, eikä kerrottu, miksi näin on tehty.

Meluvaikutusten ja ilmapäästöjen kuvaaminen on arviointiselostuksessa tehty heikosti, vaikka arvioinnin pohjaksi onkin tehty melko kattavia selvityksiä ja tutkimuksia. Näiden selvitysten ja tutkimusten esittäminen selkeillä kartoilla ja kaavioilla olisi ollut välttämätöntä, jotta osalliset olisi saaneet selkeän kuvan hankkeen aiheuttamista keskeisistä vaikutuksista. Nyt arviointiselostuksessa on hankevaihtoehdon ja nollavaihtoehdon (=nykyinen tilanne) melukartoissa eri mittakaavat ja melukartoissa käytetyt värit johtavat vääriin tulkintaan. Melutasoa esittämissä kartoissa sama väri kuvaakin toisessa kartassa 5 dB korkeampaa melutasoa. Pelkkien melukarttojen esittäminen ai

anna vakuuttavuutta arvioinnille. Nyt jää lisäksi kokonaan epäselväksi, onko melutasoa laskettaessa huomioitu impulsiiviset melulähteet oikein, koska melukarttojen lisäksi arviointiselostuksessa ei ole esitetty lainkaan miten melulaskenta on tehty.

Valimotoiminnasta pääsee haihtuvia yhdisteitä merkittävästi ilmaan. Ajoittain toiminnassa on ylitetty haihtuville yhdisteille voimassa olevassa ympäristöluvassa määrätyt raja-arvot. Laajennetun toiminnan aiheuttama lisäys haihtuvien yhdisteiden osalta ja niiden vaikutusten kuvaus on arviointiselostuksessa esitetty puutteellisesti. Nyt arviointiselostuksessa on esitetty, että alueen läheisyydessä haihtuvien orgaanisten yhdisteiden määrät ylittävät raja-arvot, mutta tarkempaa analyysiä vaikutuksista ja niille altistuvien ihmisten määrästä ei ole esitetty.

Sekä melu että ilman kautta tapahtuvia päästöjä ja niiden torjuntatoimenpiteitä tulee varautua esittämään ympäristölupamenettelyn yhteydessä kattavammin.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Raskaan liikenteen pääasiallisten kulkureittien hahmottaminen on osallisille vaikeaa arviointiselostuksessa olevista heikkotasoisista kartoista. Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitettyjä vaateita, joiden mukaan hankkeen liikenteelliset vaikutukset tuli arvioida perusteellisesti kiinnittäen erityisesti huomiota niihin alueisiin, joilla raskaan liikenteen määrä, suuntautuminen ja ajallinen vaihtelu on erityisen merkittävää. Samoin vaikutuksia tuli arvioida olemassa olevien liittymäratkaisujen osalta, jos raskaan liikenteen kasvulla on heikentävää vaikutusta liittymien toimivuuteen. Näiden puutteiden vuoksi arviointia liikenteeseen ja liikkumiseen voidaan pitää heikkona, vaikka liikenteen kasvun vähäisyyden vuoksi vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja liikenteen toimivuuteen eivät ole-tettavasti ole merkittäviä.

Sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset ihmisten terveyteen

Sosiaalisten vaikutusten arviointi on puutteellinen. Arviointiselostuksessa on kerrottu lähinnä sanallisesti, millaisia sosiaalisia vaikutuksia hankkeen osalta saattaisi esiintyä ja miten ihmiset niille altistuvat tai millaisena ihmiset kokevat hankkeen. Varsinaisesti hankkeen sosiaalisia vaikutuksia ei ole lainkaan arvioitu.

Terveysvaikutusten kannalta olisi oleellista ollut selvittää hankkeen vaikutukset vaikutusalueella asuvien ihmisten terveydellisiin oloihin.

Sosiaalisten vaikutusten arviointia varten olisi vaikutusalueelta pitänyt koota riittävät taustatiedot elinoloista ja sosiaalisen ympäristön tilasta. Vaikutuksia nykyisten asuttujen kiinteistöjen asumismahdollisuuksiin, elinkeinojen harjoittamiseen, maankäyttöön, ihmisten virkistysmahdollisuuksiin, viihtyvyyteen, liikkumiseen, turvallisuuteen olisi pitänyt lisäksi tarkastella arviointiselostuksessa.

Koska jo nykyinen toiminta on aiheuttanut joidenkin syntyneiden haittojen vuoksi negatiivisen mielikuvan haitallisista vaikutuksista, olisi arvioinnin tullut sisältää myös tarkastelun siitä, millaiseksi lähialueen ihmiset kokevat oman asuinympäristönsä asuinviihtyvyydelle tapahtuvat muutokset, mikäli hanke toteutetaan.

Haittojen torjunta ja lieventäminen

YVA-menettelyn keskeinen osa on arvioinnin tulosten perusteella tehtävä haittallisten ympäristövaikutusten haittojen torjunta ja niiden lieventäminen. Arviointiselostuksessa

on kuvattu yleispiirteisesti niitä torjuntatoimenpiteitä, joilla haitallisia vaikutuksia voitaisiin vähentää. Erityisesti haihtuvien yhdisteiden osalta olisi tullut keskittyä etsimään toimivia torjuntatoimenpiteitä, koska juuri niistä on jo todettu aiheutuvan merkittävimmät päästöt.

Epävarmuustekijät

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi perustuu pitkälti tehtyihin selvityksiin sekä nykyisen toiminnan kuormitustietoihin. Arvioinnissa olisi tullut kiinnittää huomioita mainittuihin selvityksiin, tutkimuksiin ja olettamuksiin liittyviin epävarmuustekijöihin, joiden vaikuttavuutta arviointitulokseen olisi tullut arviointiselostuksessa tarkastella kokonaisvaltaisesti ja kattavasti. Nyt arviointiselostuksesta ei saa selville, miten epävarmuudet käytettävien aineistojen osalta aiheuttavat epäluotettavuutta itse arvioinnin tulokseen, kun kaikilta osiin ei ole kuvattu selkeästi niitä selvityksiäkään, mihin arviointi perustuu.

Vaihtoehtojen vertailu

Koska itse varsinainen ympäristövaikutusten arviointi on tehty niukasti, on myös vaihtoehtojen vertailu jäänyt yleiselle tasolle. Sinällään esitetyt vertailut hankevaihtoehdon ja nollavaihtoehdon välillä ovat pääpiirteissään oikean suuntaisi, mutta niiden luotettavuutta heikentää arvioinnin sisällön pintapuolisuus.

Vaikutusten seurantaohjelma

Esitetty seurantaohjelma on erittäin niukka. Vaikka itse toiminnan vaikutusten seuranta määritellään, kuten arviointiselostuksessakin on esitetty, ympäristölupapäätöksessä, niin YVA-menettelyyn liittyvän seurantaohjelman tulisi sisällöltään olla tästä hivenen poikkeava. Sen tulee pitää sisällään tavanomaisen kuormitustarkkailun ja -seurannan, mutta sen tulisi kattaa myös haitallisten vaikutusten seuranta, jota ei määritellä ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristöluvassa. Tällainen on mm. sosiaalisten vaikutusten seuranta.

Yhteenveto

Vaikka arviointiselostuksessa on monelta osin puutteita ja osa arvioinneista on tehty yleisellä tasolla, keskeisten vaikutusten osalta arviointi on tehty riittävän kattavasti. Täten Pohjois-Savon ympäristökeskus katsoo, että arviointiselostus keskeisiltä osin täyttää YVA-laissa ja -asetuksessa vaaditut sisältövaateet ja ympäristövaikutustenarviointi on tehty riittävän kattavasti.

Keskeiset puutteet arviointiselostuksessa kohdistuvat lähinnä esittämistapaan ja johtopäätösten esittämiseen monen vaikutuksen osalta ilman, että olisi kuvattu johtopäätöksiin johtaneita selvityksiä tai tuloksia. Menettely vaikeuttaa osallisten mahdollisuutta arvioida itse arvioinnin luotettavuutta ja oikeellisuutta. Tähän asiaan jatkossa tulee kiinnittää huomiota, sillä YVA-lain keskeisenä tavoitteena on avoin vuorovaikutus osallisten ja toiminnanharjoittajan välillä.

Haihtuvien yhdisteiden arviointi ja melualueiden määrittely olisi myös tullut esittää yksilöidymmin. Nyt arviointiselostuksesta ei näiden vaikutusten osalta saa täyttä selvyyttä, kuinka moni ihminen altistuu em. vaikutukselle, eikä arviointiselostuksesta täysin selviä, millä toimenpiteillä em. haitallisia vaikutuksia voidaan alentaa.

ARVIOINTISELOSTUKSEN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta on nähtävillä arviointiselostuksen kanssa kuukauden ajan 24.10.2008 alkaen Iisalmen kaupungintalolla, Componenta Suomivalimo Oy:n toimitiloissa Iisalmessa ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa. Lausunto on luettavissa myös Pohjois-Savon ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/psa.

JAKELU JA MAKSUT

Componenta Suomivalimo Oy
Parkatintie 31
74120 Iisalmi

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1387/2006) mukainen maksu. Maksun määräytymisessä on huomioitu, että vaikutukset ulottuvat yhden kunnan alueelle.

Maksu on 6420 €, joka peritään hankkeesta vastaavalta eli Componenta Suomivalimo Oy:ltä.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Johtaja

Markku Henttonen

Ympäristöinsinööri

Jorma Lappalainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Luettelo lausunnon/muistutuksen antajista:

Iisalmen kaupunginhallitus
Ylä-Savon seudun kansanterveystyön kuntayhtymä, ympäristöosasto
Itä-Suomen lääninhallitus/Kuopion alueellinen paikallisyksikkö
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri
Iisalmen Luonnon Ystävain yhdistys ry
Itä-Suomen työsuojelupiirin työsuojelutoimisto
Savo-Karjalan tiepiiri

Tiedoksi Iisalmen kaupungin, tekninen virasto
Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus
Ylä-Savon Jätehuolto Oy
Ylä-Savon Kehitys Oy
Hyvönen Markku
Huttunen Juha
Suomen ympäristökeskus

Liite yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta antamaan lausuntoon koskien Componenta Suomivalimo Oy:n valimonlaajennushanketta Iisalmen kaupungissa

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittäväällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai tielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmissa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomaisen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävytydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla tahoilla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvittävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelmaa ja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomaisen kokoaan annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomaisen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekemiään ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.